

Poučavanje i vrednovanje usmjereno ishodima učenja

Prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić
Prof. dr. sc. Željka Kamenov
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Sadržaj radionice:

- Ishodi učenja
 - definiranje ishoda učenja odgovarajuće razine i profila (**standard 2.2.**)
 - postignuće predviđenih ishoda učenja (**standard 2.3.**)
 - povezanost s ECTS-ima (**standard 2.5.**)
- Poučavanje usmjereno na studenta/aktivna nastava (**standard 3.3.**)
- Vrednovanje i ocjenjivanje (**standard 3.8.**)

Nakon ove radionice moći ćete:

- definirati kompetencije i ishode učenja
- provjeriti jesu li ishodi učenja studijskih programa valjano formulirani
- usporediti ishode učenja studijskih programa različitih razina s opisnicama HKO, Dublinskim deskriptorima i zahtjevima struke/tržišta rada
- ocijeniti prikladnost ishoda učenja u pojedinom kolegiju
- provjeriti usklađenost ishoda programa i ishoda kolegija
- provjeriti usklađenost ishoda učenja na kolegiju s metodama poučavanja i načinima provjere ostvarenih ishoda
- provjeriti utemeljenost raspodjele ECTS-a

Poučavanje kao poticanje otkrivanja smisla - usmjereno na oblikovanje studentova iskustva

- Poučavanje usmjereno na razumijevanje
- Nastavnik potiče studenta da sam konstruira značenja i smisao
- Sadržaj je važan, ali i aktivni stav i mogućnost primjene
- Nastavnik je usmjeren na prepoznavanje i uklanjanje prepreka postizanju razumijevanja: korektivne primjedbe potpune i jasne
- Osobine nastavnika: kompetencija i entuzijazam, podržavajući stav - studenti su partneri
- Rezultat je stručnjak spreman na cjeloživotno učenje – spreman na unapređenja i rješavanje problema u području.

Ramsden, 1992.

Učenje rezultira promjenama (ishodima):

- ❑ u znanjima i vještinama
- ❑ stavovima i vrijednostima
- ❑ slici o sebi

Kompetencije

Kompetencije

Kompetencije predstavljaju dinamičku kombinaciju kognitivnih i metakognitivnih vještina, znanja i razumijevanja, međuljudskih i praktičnih vještina te etičkih vrijednosti.

(Tuning projekt)

Sposobnost uporabe znanja, vještina i osobnih, socijalnih i metodoloških sposobnosti u studiju, radu ili u osobnom i profesionalnom razvoju.

(Europski kvalifikacijski okvir)

Vrste kompetencija

- generičke ili opće (prenosive u različita područja djelovanja)
- područno specifične/profesionalne (svojstvene određenoj disciplini ili struci)

Generičke kompetencije

Primjerice:

- Učinkovita primjena vještine komuniciranja s pojedincem, grupom i javnošću.
- Odgovorno surađivanje u timskom odlučivanju i djelovanju.
- Korištenje stranog jezika u stručnoj komunikaciji.

Specifične/profesionalne kompetencije

karakteristične za pojedinu struku

Primjerice:

- ❑ Poznavanje različitih modela transformatora, rotacijskih strojeva i poluvodičkih učinskih komponenata
- ❑ Primjena ikonografske analize u tumačenju djela likovnih umjetnosti
- ❑ Planiranje primjerenih tehnika za ispitivanje znanja učenika

Ishodi

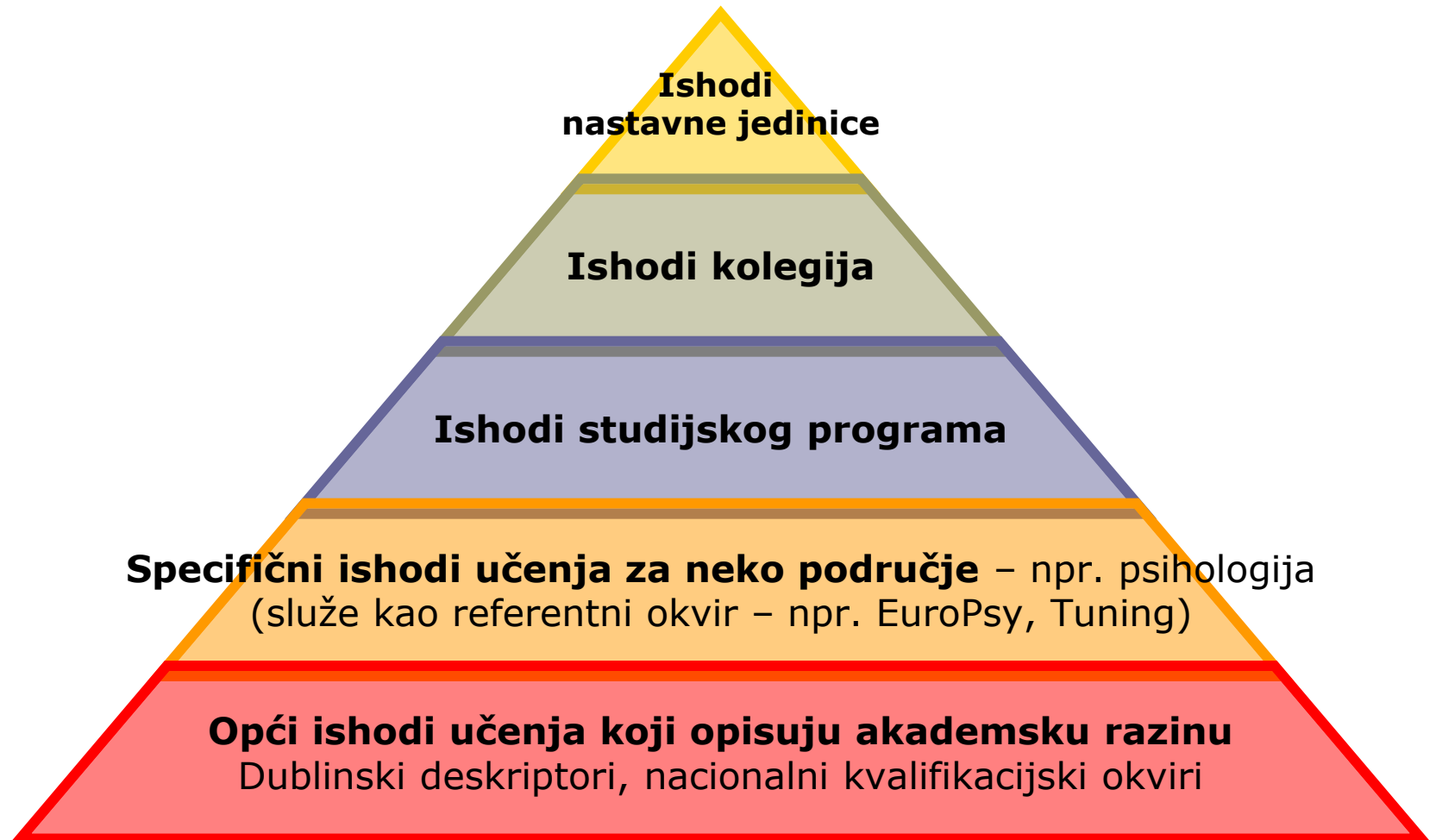
Ishodi učenja

- operacionalizacija kompetencija u studijskim programima
- tvrdnje o tome što se od studenata očekuje da znaju, razumiju i/ili da su sposobni pokazati nakon završetka procesa učenja
- ishodi ovise o stupnju obrazovanja (prvostupnik, magistar, doktor)

Ishodi učenja

- ▣ definiramo ih na različitim razinama:
 1. ishodi studijskog programa
 2. ishodi kolegija
 3. ishodi nastavne jedinice

Hijerarhija ishoda učenja

Dublinski deskriptori

1. Znanje i razumijevanje
2. Primjena znanja i razumijevanja
3. Zaključivanje i rasuđivanje
4. Komunikacija
5. Vještine učenja

Hrvatski kvalifikacijski okvir

- uvjet za uređenje sustava cjeloživotnog učenja
- ima zadaću povezati rezultate učenja koji se postižu u svim obrazovnim institucijama te ih postaviti u međusobne odnose u Republici Hrvatskoj i međunarodnoj razmjeni
- postavlja kriterije očekivanih kompetencija nakon završetka obrazovanja za kvalifikaciju određene razine i obujma
- HKO obuhvaća 8 razina, a za visoko školstvo su relevantne:
 - 6. razina** – preddiplomski i stručni studiji (180 – 240 ECTS)
 - 7. razina** – diplomski studiji (300 ECTS)
 - 8. razina** – 8.1. poslijediplomski (magistarski) studij
8.2. doktorski studij / doktorska disertacija

Ishodi učenja trebaju biti:

1. iskazani iz pozicije studenta

Studenti će se upoznati s prednostima i nedostacima on-line komunikacije.

Studenti će moći obrazložiti prednosti i nedostatke on-line komunikacije.

2. takvi da se mogu opažati i mjeriti

Nakon učenja student će znati teorije učenja.

Nakon učenja student će znati nabrojati tri glavne skupine teorija učenja i predstavnike/autore pojedinih teorija.

Možemo definirati različite vrste ishoda:

- *Student će moći nabrojati i međusobno usporediti različite vrste intervju (znanje).*
 - *Student će moći provesti intervju s djetetom osnovnoškolske dobi (vještina).*
 - *Student će poznavati i kroz intervju primjenjivati etička načela rada s djecom (vrijednost).*
- rukovodimo se vrstama kompetencija i Dublinskim deskriptorima

Zadatak – provjera ishoda programa

1. Pogledajte zajedno (u maloj grupi) ishode studijskog programa. Porazgovarajte jesu li jasni i dobro oblikovani (iz pozicije studenta i mjerljivi)?
2. Jesu li obuhvaćeni svi Dublinski deskriptori?
3. Koja je razina napisanih ishoda? Je li usklađena s razinom studijskog programa?

Silabus kolegija

Elementi silabusa:

- sati i oblici nastave, ECTS-i
- ishodi kolegija (4 do 10)
- nastavni sadržaji
- aktivnosti i obaveze studenata
- elementi vrednovanja i kriteriji ocjenjivanja
- popis literature

Bloomova taksonomija znanja

- ❑ ZNANJE /DOSJEĆANJE (sposobnost prizivanja činjenica, klasifikacija, definicija, teorija)
- ❑ RAZUMIJEVANJE (sposobnost transfera podataka iz jednog oblika u drugi; interpretacija važnosti podatka)
- ❑ PRIMJENA (sposobnost primjene znanja, iskustva i vještine u novoj situaciji)
- ❑ ANALIZA (sposobnost razdvajanja informacija na različite dijelove)
- ❑ VREDNOVANJE (sposobnost davanja procjena, argumenata, kritika)
- ❑ SINTEZA (sposobnost stvaranja novih informacija na temelju prikupljenih)

Usklađenost ishoda programa i ishoda kolegija

- nakon što su napisani ishodi programa i ishodi svih kolegija potrebno je provjeriti njihovu usklađenost

➤ **matrica ishoda**

- mogući problemi:
 - neki planirani ishodi programa ne ostvaruju se ni u jednom kolegiju
 - neki kolegiji ostvaruju ishode koji nemaju nadređeni ishod na razini programa
 - neki ishodi programa su previše, a neki premalo pokriveni ishodima kolegija

Matrica ishoda programa i ishoda kolegija

KOLEGLJI	ISHODI PROGRAMA																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
A			x	x			x				x				x	x	
B			x	x	x			x	x						x		
C	x	x						x		x				x	x		
D	x	x	x			x		x			x		x		x		
E														x			
F			x	x	x			x	x						x		
G	x	x						x		x	x			x	x		x
H																	
UKUPNO	3	3	4	3	2	1	1	5	2	2	3	0	1	3	6	1	1

Zadatak – provjera ishoda kolegija

1. Pogledajte zajedno (u maloj grupi) ishode kolegija. Porazgovarajte jesu li jasni i pravilno napisani (iz pozicije studenta i mjerljivi)?
2. Jesu li specifični i generički?
3. Koja je razina kognitivnih procesa obuhvaćenih ishodima (prema Bloomu)?
4. Kako ćete saznati je li pri pisanju ishoda učenja na kolegiju vođeno računa o ishodima studijskog programa? Doprinosi li kolegij ishodima programa?

Konstruktivno poravnanje

Pristup u kojem planiranje kolegija započinje jasnom slikom o ishodima učenja.

Biggs i Tang (2007)

- konstruktivno – od konstruktivizma
- poravnanje - ishodi kolegija moraju biti usklađeni sa sadržajima i aktivnostima koje se potiču tijekom poučavanja te sa onim što će se mjeriti.

ishodi → metode → vrednovanje

Ishodi učenja	Sadržaj/način učenja	Vrednovanje	Potrebno vrijeme
1. Sastaviti ispit znanja	slušaju predavanje i čitaju tekst u udžbeniku o vrstama zadataka u ispitima	u pisanom ispitu - nabrojati zadatke u ispitima znanja i grupirati ih	6 sati
	slušaju predavanje o konstrukciji zadataka, na vježbama rasprava u malim grupama o prednostima i nedostacima pojedinih vrsta zadataka, rad u paru na analizi pojedinih zadataka	u pisanom ispitu - navesti prednosti i nedostatke zadataka dopunjavanja, zadataka višestrukog izbora, usmeni ispit – usporediti zadatke esejskog tipa i zadatke objektivnog tipa	9 sati
	slušaju predavanje o konstrukciji ispita znanja, na vježbama imaju demonstraciju koraka u izradi ispita znanja, individualno rade na sastavljanju zadataka, rade u maloj grupi na izboru zadataka i konstrukciji ispita	seminarski rad – samostalno sastavljaju ispit znanja iz Prirode i društva prema programu prvog polugodišta trećeg razreda	15 sati

Nastavne metode

- generalizirani obrasci koji se mogu rabiti u različitim nastavnim područjima s ciljem poboljšavanja ishoda učenja
- izravno poučavanje: izlaganje (predavanje)
instrukcija
- učenje otkrivanjem: vođeno/samostalno
rasprava
- grupno/suradničko učenje

Praćenje i vrednovanje

Koji sve elementi se mogu uzimati u obzir za konačnu ocjenu iz kolegija i zašto?

Praćenje i vrednovanje

Različiti oblici vrednovanja:

- usmeno ispitivanje
- pisano ispitivanje
- vrednovanje individualnih projekata
- vrednovanje grupnih projekata
- procjena praktičnog rada
- mapa uradaka (portfolio)

Vrste zadataka u ispitima znanja

- zadaci esejskog tipa
- zadaci objektivnog tipa:

dosjećanje
nadopunjavanje

alternativni izbor
višestruki izbor
povezivanje
sređivanje

- rješavanje problema

Praćenje i vrednovanje

- individualni projekti
- grupni projekti
- praktični rad
- mapa uradaka (portfolio)

skale procjena
check-liste
rubrike

Veza između ishoda, aktivnosti i vrednovanja

Ishodi učenja	Aktivnosti	Vrednovanje
A) Specifični ili generički	Predavanja	Vrste zadataka u ispitu
B) Znanje, vještina ili stav/vrijednost	Rasprave	Vrednovanje praktičnog rada
C) Razina po Bloomu:	Laboratorijski rad	Izvještaj o samostalnom radu
Dosjećanje	Rješavanje zadataka	Projektni rad
Razumijevanje	Terenski rad	Prezentacije
Primjena	Grupni rad	Seminarski rad
Analiza	Prezentacije u grupi	Esej
Vrednovanje	Domaće zadaće	
Sinteza		

Zadatak – konstruktivno poravnanje

Kako biste provjerili ostvaruju li se ishodi kolegija?

*Kako biste ispitali je li nastavnik studentima
omogućio razvoj kompetencija navedenih u
ishodima kolegija?*

ECTS

- 60 ECTS = puno godišnje radno opterećenje (od 1500 do 1800 sati)
- 1 ECTS = 25 – 30 sati studentskog rada (UNIZG 28 sati)
- na kolegiju studenti:
 - prisustvuju nastavi
 - pišu seminare i zadaće
 - posjećuju institucije
 - izvode projekt
 - sudjeluju u praktičnom/terenskom radu
 - čitaju literaturu i vade bilješke (7-15 str./sat)
 - uče za kolokvije i/ili ispit

ECTS

ECTS služe pri:

- ▣ izradi, provedbi i praćenju programa,
- ▣ mobilnosti studenata i priznavanju stečenih kvalifikacija
- ▣ vrednovanju cjeloživotnog učenja
- ▣ osiguranju kvalitete programa

Zadatak – provjera ECTS-a

Kako biste provjerili je li broj ECTS-a pravilno dodijeljen kolegiju?

Kako studij može provjeriti/pokazati opravdanost broja ECTS-a na kolegiju?

Nakon ove radionice moći ćete:

- definirati kompetencije i ishode učenja
- provjeriti jesu li ishodi učenja studijskih programa valjano formulirani
- usporediti ishode učenja studijskih programa različitih razina s opisnicama HKO, Dublinskim deskriptorima i zahtjevima struke/tržišta rada
- ocijeniti prikladnost ishoda učenja u pojedinom kolegiju
- provjeriti usklađenost ishoda programa i ishoda kolegija
- provjeriti usklađenost ishoda učenja na kolegiju s metodama poučavanja i načinima provjere ostvarenih ishoda
- provjeriti utemeljenost raspodjele ECTS-a

Literatura:

Biggs, J., Tang, C., (2007). Teaching for quality learning at university. SRHE i Open University Press, Maidenhead.

Vizek Vidović, V. (ur.) 2009., Planiranje kurikuluma usmjerenoga na kompetencije u obrazovanju učitelja i nastavnika, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Wolf, P., Christensen Hughes, J. (ur.) (2007). Curriculum development in higher education: faculty-driven processes and practices, Jossey-Bass, San Francisco.

<http://www.unideusto.org/tuning/>

http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf

<http://www.unizg.hr/studiji-i-studiranje/cjelozivotno-obrazovanje-i-usavršavanje/podrska-nastavnicima/ucenje-i-poucavanje-u-visokom-obrazovanju-upravo/>

Vlahović-Štetić, V., Kamenov, Ž. (2016). Kako ostvariti željene ishode u studijskim programima? Priručnik za sveučilišne nastavnike, Zagreb: FF press.

http://esfhko.ffzg.unizg.hr/wp-content/uploads/2016/08/Prirucnik-EU-FF_web_final.pdf

RUČAK!

